

Vlaams
Parlement

stuk **2185** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 6 januari 2014 (2013-2014)

Nota van de Vlaamse Regering

Groenboek Zesde Staatshervorming

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heer Ward Kennes

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Marnic De Meulemeester.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heren Marnic De Meulemeester, Marc Vanden Bussche;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Marius Meremans, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Sas van Rouveroy, mevrouw Khadija Zamouri;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

2185 (2013-2014) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

1. Toelichtingen.....	4
1.1. Situering van het groenboek	4
1.2. Toerisme	5
1.3. Binnenlands Bestuur	5
1.4. Inburgering.....	5
1.5. Grootstedenbeleid	6
1.6. Openbaar Ambt	6
1.7. Crisismanagement	8
1.8. Gevolgen staatshervorming voor transversale bevoegdheden van Bestuurszaken	8
2. Bespreking	9

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme hield op 10 december 2013 een gedachtewisseling over de aan de commissie toegewezen bevoegdheden van het groenboek Zesde Staatshervorming.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- de heer Luc Lathouwers, secretaris-generaal van het Departement Bestuurszaken;
- de heer Guido Decoster, administrateur-generaal van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur;
- de heer Jan Korthout, directeur-beleidsadviseur Toerisme bij Departement internationaal Vlaanderen.

Minister *Geert Bourgeois* stelt vooraf dat het groenboek geen politieke keuzes inhoudt. Dat komt toe aan de volgende Vlaamse Regering. Het woord is eerst aan de kiezer, die zich in mei 2014 zal kunnen uitspreken over de manier waarop de nieuwe bevoegdheden in de verkiezingsprogramma's worden ingevuld. Het groenboek is een ambtelijk document dat de bevoegdheidsoverdracht in het kader van het Vlinderakkoord en de beleidsvragen daaromtrent inventariseert, en het effect onderzoekt van de mogelijke beleidsopties. De minister dankt de administratie voor het degelijke beleidsvoorbereidende werk.

1. Toelichtingen

1.1. Situering van het groenboek

De heer *Luc Lathouwers*, secretaris-generaal van het Departement Bestuurszaken, schetst de totstandkoming van het groenboek. De administratie werkte mee aan de voorbereiding van de onderhandelingen over de defederalisering van bevoegdheden door fiches op te stellen over wat wenselijk is met het oog op consistentie. Die werden vervolgens verder gedetailleerd op basis van het uiteindelijk bereikte communautair akkoord. In februari 2012 waren 82 fiches klaar over de overdracht van bevoegdheden en de impact op personeel en middelen. Het voorliggende groenboek werd samengesteld in september 2013. Bedoeling ervan is de inhoudelijke beleidsvragen op te lijsten en onderzoek te doen naar de mogelijke effecten van beleidskeuzes. De administratie maakt uiteraard zelf geen keuzes, dat is een opdracht voor de volgende Vlaamse Regering. Wel worden een aantal mogelijke scenario's met hun impact aangegeven. Hieraan werd een reflectie- en documentatiedocument gekoppeld. Op basis van de wetsvoorstellen in het federale parlement, ambtelijke werkgroepen en consultatie van belanghebbenden kon het uiteindelijke document worden samengesteld.

Het groenboek bestaat uit zeven thema's: sociaal-economisch beleid, gezondheidsbeleid, gezinsbeleid, arbeidsmarktbeleid, woonbeleid, justitieel beleid en operationele elementen. Bestuurszaken behoort hoofdzakelijk tot het laatste van de thema in het groenboek, de operationele elementen.

De Vlaamse Taskforce Staatshervorming, samengesteld uit leidend ambtenaren, is het hoogste orgaan van de ambtelijke projectstructuur dat het werk coördineert, opvolgt en monitort op het niveau van de Vlaamse overheid. Hier worden ook de samenwerkingsprotocollen en -akkoorden besproken en de budgettaire consequenties en de organisatorische aspecten ingeschat. Binnen de clusters zijn stuurgroepen verantwoordelijk voor hun specifieke hoofdstuk in het groenboek. Voor de eigenlijke tekst en de effectieve voorbereiding wordt gezorgd door werkgroepen per bevoegdheidsoverdracht, al dan niet bijgestaan door externe experts.

De spreker vermeldt nog de werkgroep voor horizontale aangelegenheden en de interfederale taskforce, die zowel een overkoepelend niveau als thematische werkgroepen heeft. In

vergelijking met vorige staatshervormingen gaat het op de diverse niveaus redelijk vooruit, maar het zou allicht nog vlotter en efficiënter kunnen. Maar het gaat om een globaal politiek akkoord waar iedereen zoveel mogelijk probeert uit te halen.

De samenwerkingsprotocollen per bevoegdheid om de overgangsperiode tussen de overdracht op 1 juli 2014 en die van de bijhorende mensen en middelen op 1 januari 2015 te overbruggen, noemt de spreker complex. Verder valt het beleid van de volgende Vlaamse Regering nog af te wachten.

1.2. Toerisme

De heer *Jan Korthout*, directeur-beleidsadviseur Toerisme bij Departement internationaal Vlaanderen, stelt dat er inzake Toerisme geen bevoegdheden worden overgedragen. Wel is er een verschuiving van de bevoegdheid Toerisme van gemeenschapsaangelegenheid naar gewestaangelegenheid. Uitzonderingen vormen de nationale en internationale promotie van Brussel en de subsidiëring van de toeristische infrastructuur. In de toelichting bij de bijzondere wet is opgenomen dat daarover een samenwerkingsakkoord zal gesloten worden tussen de gemeenschappen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De federale overheid blijft bevoegd voor de erkenning van de toeristische centra. Dat wordt geregeld door de arbeidswet en de wet betreffende openingsuren in handel en ambacht. De gewesten zullen voortaan wel een eensluidend advies moeten afleveren.

1.3. Binnenlands Bestuur

De heer *Guido Decoster*, administrateur-generaal van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, stelt dat het Vlinderakkoord de gewesten volledige autonomie verleent inzake de provinciale instellingen, voor zover men geen afbreuk doet aan de taalwetregeling in de Pacificatiewet en aan de functie van gouverneur. Daartoe moet artikel 41 van de Grondwet in die zin herzien worden dat de gewesten, op basis van het gewijzigde artikel 6, §1,VIII, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, provinciale instellingen kunnen afschaffen, wijzigen of vervangen door bovengemeentelijke besturen. Afschaffing en vervanging vereisen een tweederdemeerderheid van de uitgebrachte stemmen en een meerderheid van aanwezigen in het betrokken parlement (dubbele meerderheid). Van de waaier aan mogelijkheden bespreekt het groenboek drie opties: behoud van de huidige regeling, afschaffing als bestuursniveau (inclusief opheffing van provincieraden, deputaties en agentschappen, en de overgang van het provinciaal onderwijs naar een andere inrichtende macht) en vervanging door bovengemeentelijke besturen.

Het Vlinderakkoord maakt gewestelijke volksraadplegingen mogelijk door de invoeging van artikel 39bis in de Grondwet. Voorwaarden zijn: een niet-bindend karakter, exclusieve gewestelijke bevoegdheid en uitsluiting van financiën en begroting, een organiek decreet dat is goedgekeurd met de genoemde dubbele meerderheid. Voorts is er de bepaling dat elke volksraadpleging respect moet opbrengen voor de mensenrechten, de fundamentele vrijheden en de internationale verdragen, dit onder controle van het Grondwettelijk Hof. Het groenboek gaat ervan uit dat de Vlaamse Regering de bevoegdheid om gewestelijke volksraadplegingen mogelijk te maken, ook effectief zal gebruiken.

1.4. Inburgering

De heer *Guido Decoster* verwijst naar het Europees Integratiefonds, dat Europese middelen toekent aan de lidstaten tot financiering van projecten en acties in het raam van het programma Solidariteit en beheer van de migratiestromen. Ondertussen is dit fonds feitelijk opgenomen in het Fonds voor Asiel en Migratie in België. Het groenboek stelt voor de overheveling van deze middelen naar de gemeenschappen voor te bereiden in een

werkgroep, die de werkingsvoorwaarden en een protocolakkoord opstelt, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Interministeriële Conferentie Integratie in de Maatschappij. Tegenover het bescheiden bedrag van 2,3 miljoen euro (waarvan 600.000 euro Vlaamse cofinanciering) staat minder dan één voltijdsequivalent (vte) die naar Vlaanderen overkomt.

Het Federaal Impulsfonds is bestemd voor steun aan projecten die een gunstig kader bieden voor de maatschappelijke integratie van personen van vreemde oorsprong, de preventie van discriminatie en de interculturele dialoog. Het gaat om een bedrag van bijna 8 miljoen euro, waarvan na toepassing van de verdeelsleutel Nederlands/Frans en voorafname door het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR), een kleine 3 miljoen euro overblijft voor Nederlandstalige projecten in Vlaanderen en Brussel. In het Vlinderakkoord worden deze middelen overgeheveld naar de gemeenschappen, die evenwel de continuïteit moeten waarborgen van de federale projecten ter bestrijding van discriminatie en de bevordering van diversiteit. In totaal 1,7 vte kan hierbij naar Vlaanderen komen.

Het groenboek beschrijft vijf mogelijkheden om met de nieuwe bevoegdheid en middelen om te gaan. In de nuloptie neemt de Vlaamse overheid de rol van het CGKR over. In de tweede optie wordt de werking verbeterd na evaluatie. De derde is omvorming van de middelen naar projectsubsidies, de vierde opname in het lokale integratiebeleid van de Vlaamse steden en gemeenten die een subsidie daarvoor ontvangen. Een vijfde mogelijkheid is de stopzetting.

1.5. Grootstedenbeleid

De middelen van het federale grootstedenbeleid, waarin duurzame stadsprojecten ondersteund worden, gaan in het Vlinderakkoord naar de deelstaten. Het gaat in totaal om 87,5 miljoen euro voor de drie gewesten. De gewesten krijgen ook de exclusieve bevoegdheid over belastingsverminderingen en -kredieten in het kader van het grootstedenbeleid voor de renovatie van woningen.

Het groenboek vermeldt acht opties. In de nuloptie worden de contracten en de aanpak overgenomen in het Vlaamse stedenbeleid, in de tweede worden de middelen toegevoegd aan het Stedenfonds. De derde optie voegt daaraan een herverdeling over dertien steden toe volgens de criteria van dat fonds, terwijl de vierde herverdeelt onder nieuwe steden met grootstedelijke uitdagingen. In de vijfde optie wordt er ruimte mee gecreëerd voor een stadsregionaal hefboombudget voor specifieke projecten in sommige steden, in de zesde worden ze toegevoegd aan de huidige subsidiemiddelen voor stadsvernieuwingsprojecten. In de zevende optie worden ze ingezet om Europese projecten uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling voor de prioriteit 'duurzame stedelijke ontwikkeling' 2014-2020 mede te financieren. In de achtste worden de middelen van de contracten 'duurzame stad' gebruikt als hefboombudget voor de stadsprogramma's.

1.6. Openbaar Ambt

De heer *Luc Lathouwers* merkt op dat het koninklijk besluit van 22 december 2000 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen (APKB), met uitzondering van het personeel bedoeld in artikel 17 van de Grondwet (onderwijs), door een wijziging van de bijzondere wet zonder rechtsgrond valt. Het gaat onder meer om contractuele en statutaire tewerkstellingsvormen, rechten, plichten, onverenigbaarheden, cumulatie van activiteiten, werving en stage, loopbaan, tuchtregeling, schorsing in het belang van de dienst, administratieve standen,

verlies van hoedanigheid van ambtenaar en definitieve ambtsneerlegging, en geldelijk statuut. Opties zijn om het bestaande Vlaams Personeelsstatuut te behouden en dus de APKB-principes die erin vertaald zijn, te handhaven, ofwel te onderzoeken – in overleg met de vakbonden – of sommige mogelijkheden niet anders ingevuld kunnen worden.

Op dit moment kan de Vlaamse overheid geen gebruik maken van uitzendarbeid, behalve de lokale besturen in een beperkt aantal gevallen. Hoewel de arbeidsrechtelijke bepalingen een federale bevoegdheid blijven, kunnen gemeenschappen en gewesten voortaan wel voor hun eigen overheidsdiensten en lokale besturen tewerkstellingstrajecten uitwerken en de regels, voorwaarden en procedures daarvoor vastleggen. Er zijn slechts twee opties: ofwel maakt de Vlaamse overheid gebruik van de mogelijkheid om uitzendarbeid daarin een plaats te geven, ofwel niet. Afstemming van bevoegdheden en gevolgen voor het syndicaal statuut moeten verder uitgezocht worden.

Wat loopbaanonderbreking betreft, wordt de Vlaamse overheid bevoegd voor voorwaarden en financiering, niet alleen voor het eigen openbaar ambt, de lokale besturen en het onderwijs, maar ook voor beheer, uitbetaling, controle en sanctionering van de thans nog federale onderbrekingsuitkeringen. In dat verband poneert de heer Lathouwers drie recente wijzigingen die nog door de federale overheid zijn geregeld, terwijl de gelijkschakeling tegen 2020 met tijdskrediet nog bekeken wordt.

Optie 1 bestaat erin om de reglementeringen die op het ogenblik van de overheveling voor de publieke sector, de lokale besturen en het onderwijs gelden, verder toe te passen zonder wijziging. In optie 2 stelt de Vlaamse overheid een einde aan de verschillende reglementeringen per sector en formuleert zij een globale regeling voor de totaliteit van de Vlaamse publieke sector, de lokale besturen en het onderwijs. De derde optie is dat de Vlaamse overheid het onderscheid behoudt tussen de reglementeringen in de Vlaamse publieke sector, de lokale besturen en het onderwijs, maar er een nieuwe inhoud aan geeft, al dan niet met behoud voor de drie sectoren van een gemeenschappelijke stam. In optie 4 stelt de Vlaamse Regering een einde aan de betaling van onderbrekingsuitkeringen en aanmoedigingspremies, maar biedt ze nog wel de mogelijkheid de loopbaan onbetaald te onderbreken. In de laatste optie stelt ze een einde aan het stelsel van de loopbaanonderbreking, dus zowel aan de mogelijkheid om verlof te nemen, als aan de uitbetaling van onderbrekingsuitkeringen en aanmoedigingspremies.

Overblijvende aandachtspunten zijn de praktische uitwerking van de bevoegdheids-overdracht, het ontbreken van personeelsoverdracht, die van de financiële middelen, de bevoegdheidsverdeling voor de gelijkschakeling met tijdskrediet, en de interne organisatie binnen de Vlaamse overheid.

Tot slot gaat de spreker in op de responsabiliseringsbijdrage die door de Bijzondere Financieringswet aan gewesten en gemeenschappen wordt opgelegd voor de financiering van de ambtenarenpensioenen. De ingewikkelde verdeling, die rekening houdt met de bewegingen in het personeelsbestand van de overheden, voorspelt een serieuze stijging voor de volgende jaren. Men gaat uit van 84 miljoen euro in 2015 tot 131 miljoen euro in 2020. Vanaf begrotingsjaar 2021 wordt de responsabiliseringsbijdrage per entiteit bepaald door een bijdragepercentage toe te passen op de weddemassa die door de betrokken entiteit in het voorgaande kalenderjaar werd betaald, en wordt zij meteen afgetrokken van de federaal door te storten middelen.

De mogelijke opties zijn dat de federale overheid het berekeningssysteem voor de progressief opklimmende responsabiliseringsbijdrage vanaf 2021 aanpast, om ongewenste neveneffecten van de zesde staatshervorming te vermijden, ofwel niet. In dat laatste geval

wordt het effect van de overdracht van personeel gedragen door de Vlaamse overheid. De heer Lathouwers wijst erop dat de Vlaamse overheid nu al meebetaalt voor gepensioneerde ambtenaren die feitelijk nooit voor haar werkten, maar mee zijn overgeheveld in een vorige staatshervorming.

1.7. Crisismanagement

Het Rampenfonds, dat vergelijkbaar is met het Landbouwrampenfonds, wordt naar de gewesten overgedragen. Lange tijd heerste nog onduidelijkheid over de middelen, maar een thematische werkgroep bracht opheldering. Ondertussen is bekend dat 13,6 vte overkomt. Hoewel de federale overheid in 2012 25 miljoen euro uitbetaalde, wordt slechts 11 miljoen euro overgedragen naar de drie gewesten samen, aldus het Vlinderakkoord. Hopelijk brengt de over te hevelen voorhoede mensen met kennis van zaken die Vlaanderen kunnen helpen zich te organiseren op dit vlak. Het samenwerkingsprotocol wordt begin volgend jaar gefinaliseerd. Waar het wordt ondergebracht, is nog onduidelijk. Er zijn verschillende mogelijkheden: Landbouw heeft ervaring, Binnenlands Bestuur de traditie, maar veel rampen hebben ook te maken met Leefmilieu. Vraag is ook of de decentrale aanpak aangehouden wordt.

De spreker merkt op dat vanaf 1 juli 2014 niet alleen de erkenning maar ook de financiële afhandeling van rampen voor rekening van de Vlaamse overheid is. De twee mogelijkheden zijn dat men ofwel de federale traditie voortzet, waarbij de minister van Binnenlands Bestuur erkent en de soort bepaalt en de federale wetgeving in een Vlaamse wordt omgezet, ofwel dat men de toekenning van middelen wijzigt.

Een ander aspect van crisismanagement is de samenwerking met het Federaal Crisiscentrum, dat om een nauwere betrokkenheid van gemeenschappen en gewesten vraagt. Dat aspect van het Vlinderakkoord is echter niet terug opgenomen in de wetteksten. Er wordt bekeken hoe dit via het Crisiscentrum Vlaamse Overheid opgevangen kan worden.

1.8. Gevolgen staatshervorming voor transversale bevoegdheden van Bestuurszaken

De heer *Luc Lathouwers* signaleert de leegloop bij de betrokken federale diensten, de niet-vervanging van personeel en de onzekerheid over de financiële gevolgen van de overdracht. De personeelsoverdracht komt ook niet overeen met de behoeften, zowel wat expertise als aantal betreft. Helaas wordt het koninklijk besluit van 25 juli 1989, dat de overdracht baseert op kwantiteit en anciënniteit en minder op competentie, onveranderd overgenomen.

Stilaan wordt duidelijk hoeveel mensen er van het federale niveau zullen overkomen, namelijk ongeveer 2250 vte. Aangezien de federale statuten anders zijn dan de Vlaamse, brengt dat een grote inschalingsoperatie met zich mee, die geld zal kosten. Ook moeten de federale dossiers tijdig overgedragen worden. Verder moet de inkanteling binnen de Vlaamse overheid nog geregeld worden, in het bijzonder waar heel grote groepen overkomen, zoals in Welzijn. De oprichting van nieuwe entiteiten, die de huidige regering beperkt wil houden, zal moeten bewaakt worden. Belangrijk is ook het interbestuurlijke aspect: de verhouding met Europa, de federale overheid en de lokale besturen. Wellicht is er wat organisatiebeheersing en interne controle betreft, nog heel wat werk om de organisaties die overkomen, zo snel mogelijk een aanvaardbaar maturiteitsniveau te doen bereiken. Tot slot zijn er de budgettaire beperkingen.

Wat ICT en informatiebeheer betreft, wordt het een huzarenwerk om de diensten die met eigen netwerken en ICT-materiaal overkomen, te integreren in het Vlaamse ICT- en informaticagebeuren. De uitrusting van de individuele ambtenaren moet worden afgestemd op

de Vlaamse context, en er is een belangrijk effect op werkings- en investeringskosten. Dat het federale niveau op dit vlak weinig gecentraliseerd is, bemoeilijkt de voorbereiding. De ICT-overdracht en de afstemming van systemen zal ook geld kosten.

De vijfde staatshervorming was niet meteen een voorbeeld van hoe de overdracht van vastgoed bij een staatshervorming moet verlopen. De heer Lathouwers herinnert aan de saga van de overdracht van de Plantentuin van Meise. Bij de overdracht van de zesde staatshervorming zijn onder meer ook de Justitiehuisen betrokken. De administratie beschikt wel al over vrij accurate informatie, maar ook hier vormt het budget een aandachtspunt.

2. Bespreking

De heer *Marius Meremans* betreurt dat de erkenning van toeristische centra federaal blijft, al kunnen de gewesten nu een advies bindend uitbrengen. Hij merkt op dat België 54 toeristische centra erkende, waarvan veertien in Vlaanderen. Dat nu bijkomend een samenwerkingssakkoord met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest nodig is, lijkt niet echt een vereenvoudiging. Het viel de spreker op dat er nog heel wat werk aan de winkel blijft en dat er nog veel onduidelijkheden zijn. Wel duidelijk is al dat de zesde staatshervorming Vlaanderen geld zal kosten, al is nog niet geweten hoeveel precies. Dat baart hem zorgen, want het belemmert dat de volgende Vlaamse Regering de uitdaging opneemt.

De heer *Marc Vanden Bussche* ziet de onduidelijkheden en open vragen als uitdagingen. Hij hoopt dat Vlaanderen de federale regelingen niet klakkeloos zal overnemen maar er creatief mee zal omgaan. De erkenning van toeristische centra is een belangrijke overdracht voor de kust. Het bestaande grootstedenbeleid mag wel eens in vraag worden gesteld met het oog op meer logische consistentie. Er zou een meer omvattende oefening moeten worden gemaakt waarbij ook het Gemeentefonds en het Plattelandsfonds worden betrokken. De spreker weet uit ervaring hoe moeilijk de overheveling van federale gebouwen verloopt en hoopt dat er lessen worden getrokken uit het verleden. De evolutie van de responsabiliseringsbijdrage moet goed opgevolgd worden. Wat de provincies betreft, is Open Vld voorstander van de optie tot volledige afschaffing. Hoe dan ook vormt de werkwijze met voorgestelde opties een goede methode.

De heer *Ward Kennes* verwelkomt de afschaffing van het APKB, dat al te lang de modernisering van het Vlaamse personeelsbeleid tegenhield. Er zullen nu discussies kunnen worden gevoerd over de voorrang van de statutaire tewerkstelling, de mate waarin contractuele werving en uitzendarbeid mogelijk zijn, de voorwaarden voor indienstneming, de wegvallende niveau-indeling, de ontslagregeling en het niet langer moeten gebruikmaken van Selor. De spreker erkent dat de responsabiliseringsbijdrage een zware budgettaire impact heeft, maar vindt de responsabilisering correct en rechtvaardig. De gemeenten en de politiezones kenden dit al lang. Dat de deelstaten er tot nu toe aan ontsnapten, leidde tot consumptiefederalisme.

Wat het Rampenfonds betreft, treedt de heer Kennes de vraag om duidelijkheid over de lasten van het verleden bij. Er moet ook over gewaakt worden dat er ingevolge de zesde staatshervorming geen extra entiteiten bijkomen. De laatste maanden worden er binnen de Vlaamse overheid gelukkig opnieuw entiteiten samengevoegd. De spreker herinnert aan de onvoltooide overdracht uit de vorige staatshervorming wat de gebouwen van de provinciale gouvernementen betreft. Het gaat om een aanslepend dossier, blijkbaar omdat Wallonië voorwaarden stelt over de staat van de gebouwen.

De heer Kennes vindt tot slot dat de interne staatshervorming niet altijd oog had voor het subsidiariteitsbeginsel. Vanuit de provincies werden bevoegdheden overgeheveld naar het

Vlaamse niveau en te weinig naar het gemeentelijke. Hij dringt erop aan dat het subsidiariteitsbeginsel in deze oefening meer aandacht zou krijgen.

De heer *Bart Caron* waardeert het werk van de administratie als voorbereiding van de politieke keuzes. Hij wil weten waar welke meerderheid nodig is om het bestuurlijke landschap te wijzigen. Moeten andere overheden bij de besluitvorming hierover worden betrokken? De Vlaamse vertaling van de zesde staatshervorming is een heel belangrijk item bij de volgende verkiezingen. Het gaat over het maken van fundamentele keuzes, niet alleen over kinderbijslag en woonbonus, maar ook over de statuten van overheidsmedewerkers en de subsidiariteit, op welk vlak hij de indruk van de heer Kennes bevestigt.

Inzake de provinciale instellingen stelt de heer *Guido Decoster* dat eerst de Grondwet en de bijzondere wet moeten worden aangepast. Hij herhaalt zijn beschrijving van de verschillende mogelijke opties voor de provincies en verwijst naar de dubbele meerderheid die nodig is voor wijziging.

De heer *Jan Korthout* onderstreept dat Toerisme een volwaardige economische aangelegenheid wordt. Hij vult aan dat de gewesten niet alleen over de erkenning van toeristische centra, maar ook over wijziging van de normen een eensluidend advies moeten geven aan de federale overheid.

De heer *Luc Lathouwers* antwoordt uit ervaring dat de federale diensten niet langer investeren in gebouwen van zodra ze weten dat ze overgedragen zullen worden. Lang palaveren over de ontvangst van een goed onderhouden gebouw heeft dan ook geen zin. Daarom kiest Vlaanderen liever voor een snelle overdracht in de staat waarin het gebouw zich bevindt.

Marnic DE MEULEMEESTER,
voorzitter

Ward KENNES,
verslaggever